

MATRICI SIGILARE MILITARE DIN COLECȚIA MUZEULUI BRUKENTHAL – MUZEUL DE ISTORIE CASA ALTEMBERGER DIN SIBIU

DAN IVĂNUȘ

Muzeul Brukenthal Sibiu
dan_ivănuș@yahoo.com

Cuvinte cheie: sigilii, Sibiu, Austro-Ungaria, armată, Transilvania

Keywords: seals, Sibiu, Austria-Hungary, army, Transylvania

În colecția Muzeului Brukenthal – Muzeul de Istorie „Casa Altemberger” din Sibiu se găsesc câteva matrici sigilare ce au aparținut unor organisme militare din Transilvania, ce datează din perioada secolelor XVIII-XIX. Ele aparțin: Comisariatului militar de război, Comandamentului Batalionului 23 de Vânători de câmp, Comandamentului bazei de instrucție din Cincu Mare, Comandamentului militar din Buda și Pesta și Comandamentului Regimentului 64 Infanterie.

Așa cum arătam și cu alte ocazii, în articolele referitoare la sigiliile aflate în colecția Muzeului de Istorie din Sibiu, matricile sigilare sunt de o mare diversitate și au aparținut unor instituții care au funcționat în Transilvania sau Ungaria, și nu numai. Articolul de față se oprește asupra matricilor sigilare militare (în pozitiv), urmând ca ștampilele militare să facă obiectul unei nou articol.

Matricile sigilare datează din secolele XVIII-XIX, din perioada Imperiului Habsburgic și apoi a celui Austro-Ungar când, în Transilvania, și mai ales în sudul ei, la granița cu România, au staționat importante efective militare. Limba inscripțiilor este cea germană, cu majuscule. Prezentarea matricilor sigilare se face după vechime și alfabetic, fiecare matrice fiind prezentată după aceleași criterii.

1. Comisariatul militar de război¹

Material: bronz

Formă: ovală

Dimensiuni: DL: 3,8 cm, DLA: 3,4 cm, I: 0,3 cm

Datare: sec. XVIII

Descriere: Matrice sigilară ovală, fără mâner, doar rondela sigilară (fig. 1). În emblemă acvila bicefală austriacă încoronată ce are pe piept un scut rotund, cu armele mici ale Austriei. O coroană închisă plutește deasupra capetelor acvilei, care ține în gheare globul cruciger și sabia. Circular inscripția, în limba germană, parțial ilizibilă:

L D KRIEGS COMMISSARIAT *

(Comisariatul de război)

Nr. inventar: M 2665/10381

¹ Intrată în colecție în 1884.

2. Comandamentul Batalionului 23 de Vânători de câmp²

Material: fier

Formă: rotundă

Dimensiuni: D: 3 cm, I: 2,5 cm

Datare: sec. XIX

Descriere: Matrice sigilară rotundă cu dorn cilindric pentru fixare, fără mânerul din lemn (fig. 2). În câmpul sigilar mărginit de un cerc șnurat, doar inscripția, pe două rânduri orizontale și circular, deasupra și dedesubtul lor, cu majuscule (fig. 3):

K. K. 23./FELD JÄGER/BATAILLONS/COMMANDO

(Comandamentul batalionului 23 cezaro-crăiesc de vânători de câmp)

Nr. inventar: M 2641/16628

3. Comandamentul bazei de instrucție din Cincu Mare³

Material: oțel

Formă: rotundă

Dimensiuni: D: 3,6 cm, I: 11,8 cm

Datare: sec. XIX

Descriere: Matrice sigilară rotundă, cu mâner din lemn vopsit negru, se termină cu o sferă (fig. 4). În câmpul sigilar scut cu armele Ungariei, în stânga, timbrat cu coroana Ungariei, închisă, cu crucea înclinată deasupra; alăturat scut cu armele Imperiului Austriac timbrat de o coroană austriacă închisă (fig. 5). Un scut mic, cusut în capul celor două scuturi, cu bordura colanului Lâna de aur și cu armele casei de Habsburg-Lorena, timbrat cu coroana habsburgică. Dedesubt o eșarfă cu deviza „INDIVISIBILITER AC INSEPARABILITER”.

Legenda, la marginea câmpului sigilar mărginit de un cerc liniar, cu majuscule:

* K. u. K. KOMMANDO DES TRUPPENÜBUNGSPLATZES / BEI NAGY SINK

(Comandamentul cezaro-crăiesc al bazei de instrucție din Cincu Mare)

Numele localității sub emblemă, dedesubt o stea cu 6 raze.

Nr. inventar: M 2356/7904

4. Comandamentul bazei de instrucție din Cincu Mare⁴

Material: alamă

Formă: rotundă

Dimensiuni: D: 3,5 cm, I: 12,5 cm

Datare: începutul sec. XX

Descriere: Matrice sigilară rotundă, cu mâner din lemn în formă de pară, vopsit negru (fig. 6). În câmp acvila bicefală imperială cu capetele încoronate, are pe piept un scut cu bordură de colan, cu armele mici ale Austriei, în treimea inferioară o cruce (fig. 7). O coroană închisă plutește deasupra capetelor acvilei. Legenda la marginea câmpului sigilar mărginit de un cerc liniar:

* K. u. K. KOMMANDO DES TRUPPENÜBUNGSPLATZES / BEI NAGY SINK

(Comandamentul cezaro-crăiesc al bazei de instrucție din Cincu Mare)

Numele localității sub emblemă, dedesubt o stea cu 6 raze.

Nr. inventar: M 2350/11122

² Intrată în colecție în 1952.

³ Intrată în colecție în 1921.

⁴ Intrată în colecție în 1933.

5. Comandamentul militar din Buda și Pesta⁵

Material: oțel

Formă: rotundă

Dimensiuni: D: 3,6 cm, I: 6,8 cm

Datare: sec. XIX

Descriere: Matrice sigilară rătăndă fără mânerul din lemn, doar dornul tronconic pentru fixare (fig. 8). În câmpul sigilar acvila bicefală cu capetele încoronate cu coroane închise, peste care plutește o coroană imperială închisă (fig. 9). Acvila încărcată cu un scut cu bordură de colan, cu armele Austriei, în treimea inferioară două cruci și o coroană atârnată. Inscripția circular, la marginea câmpului sigilar mărginit de un cerc liniar și unul șnurat:

K. K. MILITAIR STADT COMMANDO ZU OFEN UND PESTH
(Comandamentul militar cezaro-crăiesc din Buda și Pesta)

Nr. inventar: M 2376/10385

6. Comandamentul Regimentului 64 Infanterie⁶

Material: fier

Formă: ovală

Dimensiuni: DL: 3,2 cm, DLA: 2,7 cm, I: 11,3 cm

Datare: sec. XIX

Descriere: Matrice sigilară ovală cu mâner din același metal (fig. 10). În câmpul sigilar acvila bicefală imperială încărcată cu un scut cu bordură de colan, cu armele Austriei, în treimea inferioară trei cruci (fig. 11). Deasupra capetelor acvilei planează o coroană închisă terminată cu o cruce. La marginea câmpului sigilar mărginit de o linie continuă simplă, legenda cu majuscule:

INFT. REGIMENTS COMMANDO K: K: 64 es
(Comandamentul cezaro-crăiesc de infanterie 64)

Nr. inventar: M 2509/A 4078

Prezentarea de față aduce un plus de informație asupra sigiliilor militare foarte puțin cunoscute în literatura de specialitate.

Bibliografie

- Ivănuș 2009 – N. D. Ivănuș, *Sigilii și ștampile din colecția ASTREI aflate în Muzeul Brukenthal Muzeul de Istorie-Casa Altemberger din Sibiu*, Catalog, Sibiu, 2009.

⁵ Intrată în colecție în 1906.

⁶ Intrată în colecție în 1950; publicată în: Nicușor Dănuț Ivănuș, *Sigilii și ștampile din colecția ASTREI aflate în Muzeul Brukenthal Muzeul de Istorie-Casa Altemberger din Sibiu*, Catalog, Sibiu, 2009, p. 32.

Fig. 1. Matricea sigilară a Comisariatului militar de război.

Fig. 2-3. Matricea sigilară a Comandamentului Batalionului 23 Vânători de câmp.

Fig. 4-5. Matricea sigilară a Comandamentului bazei de instrucție de la Cincu Mare.

Fig. 6-7. Matricea sigilară a Comandamentului bazei de instrucție de la Cincu Mare.

Fig. 8-9. Matricea sigilară a Comandamentului militar din Buda și Pesta.

Fig. 10-11. Matricea sigilară a Comandamentului Regimentului 64 Infanterie.

**Des matrices sigillaires militaires qui se trouve dans la collection de sceaux
du Musée Brukenthal - le Musée d'Histoire „La Maison Altemberger” de Sibiu**

Résumé

Dans la collection de sceaux du Musée Brukenthal-le Musée d'Histoire „La Maison Altemberger” de Sibiu se trouve des matrices sigillaires qui ont appartenu à divers organismes militaires de Transylvanie pendant les XVIII-XIX-ème siècles: le Commissariat pour la guerre, le Commandement du Bataillon 23 Chasseurs à pied, le Commandement de la base d'instruction de Cincu Mare, le Commandement militaire de Bude et Peste et le Commandement du Régiment 64 Infanterie.

La liste des figures

- Fig. 1. La matrice sigillaire du Commissariat militaire pour la guerre.
- Fig. 2, 3. La matrice sigillaire du Commandement du Bataillon 23 Chasseurs à pied.
- Fig. 4, 5. La matrice sigillaire du Commandement de la base d'instruction de Cincu Mare.
- Fig. 6, 7. La matrice sigillaire du Commandement de la base d'instruction de Cincu Mare.
- Fig. 8, 9. La matrice sigillaire du Commandement militaire de Bude et Peste.
- Fig. 10, 11. La matrice sigillaire du Commandement du Régiment 64 Infanterie.